

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

H. 542

PRETIULU ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr.
 " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr.
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr.
 " " " " pe 1/2 a. 7 fr.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
 cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte
 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondentiele sè se adreseze la
 Redactiunea dela

„Biseric'a si Scól'a.“

Èr banii de prenumeratiune la

„TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“

In diu'a anului nou 1886.

„Se incepemu cu bine, si se lucràm tu tôte cu grige, èr d'aci incolo Ddiu s'ajute“!

Asia si-diceau betranii nostri, cand se apucau de lucru; si semne multe ne-au remasu, cari ne spunu, ca betranii o nimereau cât de bine.

Se dice, ca mai nainte vreme lumea era mai fara invetiatura, decât cum suntem noi, generatiunea de astadi.

Asia o fi fost. Dar se vedeti minune! Lumea pre atunci era mai fara invetiatura, decât cum este lumea de astadi. Cum va fi de rendu inse la betranii nostri se gasea in tôte pâturile societâtii pre acele vremuri mai multu asiedimentu si mai multa greutate in tôte afacerile vietii, — decât cum se gasesce la multa lume din diu'a de astadi, cea cu mai multa invetiatura.

Si nu pentru aceea invétia omulu cu bani scumpi, pentrucá se fia mai fara grije si mai neganditu in afacerile vietii; ci tocma dincontra: invétia omulu, pentrucá invetiatur'a se-i servésca de conducetoriu alu vietii, se-lu ferésca de rele, si se-lu condúca la bine. Èr daca astadi invetiatur'a mai multa a lumii moderne nu o face, cá se fia cu mai multa asiedimentu si mai multa greutate, trebue, se-si aiba si acésta stare de lucruri caus'a si motivulu seu.

Invetiatur'a, cá atare nu póte se face omului, precum am disu mai sus, decât numai bine, si totu ce este bine, este rezultatulu invetiaturii.

Smint'a este dara cu totulu aiurea.

Traimu intr'o vreme minunata noi, ómenii de astadi!

Se pare, ca in aerulu, pre carele lu-inspiràm, se gasesce vre nnu feliu de materia, carea nu ne lasa, se fimu in continuitatea unei vietii ténite; ci continuu ne escitéza multime de dorintie dupa lucruri noue si noue. Am ajunsu adeca unu timpu, in carele nici unu lucru, daca este betranu si inechitu, nu ne mai place, nu pentruca dóra nu ar fi bunu, ci curatu numai din motivulu pentruca este betranu. Suntem cu totii cu-

prinsi de unu doru nesatiosu dupa lucruri noue si noue. —

Si in privinti'a acést'a lumea de astadi póte fi deplin satisfacuta. Aburulu, pusu in servitiulu industriei de fabrica, lucra diu'a si nóptea, si produce lucruri noue si noue. Si cum va fi de rendu, sunt frumoése si atragetórie tôte aceste lucruri; si produse fiendu cu inlesnirea, ce o facu astadi industriei masinele, ele se vendu eftinu, cu pretiuri, cari de multe ori ni-se paru bagatele. Le cumpera omulu, pentruca sunt noue, si sunt frumoése. Si cumperandu astadi un'a, mane alt'a fórté usioru se intempla, cá poimane se nu mai aiba banii trebuintiosi pentru a-si cascigá lucrurile neaperatu trebuintióse. Si este pré de ajunsu, cá se-si pérda cinev'a numai putien ecuilibrulu in cele financiare, pentrucá se fia espusu din acésta privintia la multime de perplessitâti.

Tôte grijile consuma, si omóra pre omu. Intre grijile cele multe ale vietii inse nici un'a nu este atât de asupritórie cá si grijile, ce i-le face omului lips'a de cele neaperatu trebuintióse pentru sustinereea vietii. Cu tôte acestea asia se pare, ca este astadi spiritulu timpului: de a nu fi cu pré mare grije intru intrebuintiarea si folosirea banului cascigatu cu crunta sudóre. Si apoi acésta lipsa de gandire in ale casniciei nóstre ne mana de multe ori din necazu in necazu.

Totu cam astfelu ni-se intempla si cu cele intelectuale. Ne-am deprinsu in acésta privintia noi, cei din lumea noua, a fi cu unu doru nesatiosu dupa nou-tâti si sciri sensationali. Si umblandu noi dupa nou-tâti si sciri de acésta natura, de multe ori ne lip-sesce timpulu pentru o lectura mai seriósã. Èr rezultatele acestui soiu de activitate intelectuala se vedu pré adeseori in afacerile vietii nóstre. Deprinsi a-ne ocupá in cele intelectuale cu lucrâri usióre, cand venimu se punemu in practica mintea nóstra, de multe ori nu aflamu cunoscintiele trebuintióse; si crediendu-ne cu tôte acestea destul de bogati in ale mintiei — se intempla, de multe ori, ca ne lipsesce asiedimen-

tulu si greutatea necesaria de a gandí si judecá cu sange rece obiectele, pre cari dilnicu ni-le punu la ordinea dilei impregiurárele, si cari ascópta dela noi o buna solutiune.

Intre astfeliu de impregiurári este pré naturalu, ca nici in ale moravuriloru nu ne gasimu intr'o situatiune mai favorabila. Se pare, ca a slabitu multu la poporulu nostru asprimea si rigórea, cu carea tienea densulu la bunele moravuri, la datinele si obiceiurile din betrani.

* * *

Am intratu in anulu 1886 si o proprietate a naturei nóstre omenesci fiendu a sperá si a acceptá o stare si sórte mai buna, unu feliu de bucuria cres-tinésca este caracteristic'a dileloru dantaiu ale a-nului. —

Suntem si noi ómeni, indreptatiti a crede si a sperá in o stare si sórte mai buna. Si nu se póte, cá acésta stare se nu ni-o putem eluptá, daca cu grije si cu gandulu celu bunu vomu lucrá lucrurile, pre cari biseric'a si scól'a nóstra nil-le punu la ordinea dilei atát pentru viéti'a nóstra privata, cât si pentru cea publica. Cá se potemu inse fi intru tóte inspirati si insufletiti de grige si de gandulu celu bunu, tre-bue se procedemu in lucràrile, ce ne ascépta in a-nulu celu nou pre bas'a moscenirei, ce ni-o lasa a-nulu celu vechiu. Si precum in tóte ne placu lucrurile noue : tocma asia se-ne silimu cá prin prudentia si precautiune in afacerile vietii, acele insusiri, cari constituiescu asiedimentulu si greutatea, proprie neamului nostru — se-ne imbracàm in omulu celu nou, in omulu mai capace de a resiste fortunelor si greutàtilor vietii.

Cu intrarea nóstra in unu anu nou toti am devenitu mai betrani, ér caracteristic'a betranetieloru este si trebue se fia intieleptiunea. Si multa trebuin-tia avem si vomu avé de acésta forcia de viétia, pen-truca numai Ddieu scie, ce póte se-ne intempine in decursulu anului, in carele intràm.

Fiecare societate si fiecare poporu consciu de binele seu are câte unu idealu, pentru a carui'a realizare viéza, si lucra. Avem si noi unu astfeliu de i-dealu, si anume : ca prin biseric'a si scóla se ridi-càm, si se preparàm poporulu nostru o stare si o sórte mai buna. Am facutu noi ce am facutu si pana acum spre a-ne poté apropiá de acést'a tienta. Re-sultatele inse sunt pana acum pré putiene, si putiene sunt numai din motivulu, ca de multe ori s'a intem-platu, ca impregiuràrele nu ne-au aflatu destul de bine armati cu asiedimentulu si greutatea necesara.

Ne-a fost dat'a, cá mai multu, decât altii se fimu avisati a ne luptá cu multe si feliurite greutàti. In sciintia inse se ne fia, ca greutàtile vietii tóte se potu invinge numai prin asiedimentu si greutate in in modulu nostru de gandire si de lucrare.

Cu aceste doue dilnicu ne vomu poté apropiá totu mai multu de tient'a si idealulu, ce-lu urmàrimu ;

si astfeliu in viitoriu la dilele mari vom avé totu mai multu motivu de bucuria.

Dorindu noi neamului nostru romanescu acésta bucuria, incheiamu aceste sire cu cuvintele, cu cari incepeau betranii nostri tóte lucràrile mai insemnate :

Se incepemu anulu cu bine, se lucràm cu grije, ér d'aci incolo Ddieu s'ajute !

Referitoriu la portarea matriculeloru.

Inca prin articlulu de lege XXIII din anulu 1827 precum si prin ordinatiunea locotenentiei regie ungare dto 15 Martie 1862 Nr. 15.394 s'a dispusu, cá matriculele despre miscarea poporatiunei sè se pórté in doue esemplarie, din cari unu esemplariu sè se pastreze la parochia, ér alu doilea esemplariu sè se provéda cu clausul'a de autenticare, si la finea fieca-rui anu sè se substérna autoritãtii comitatense pentru conservare in archiv'a comitatului.

Motivulu acestei dispozetiuni legale a fost im-pregiurarea, ca fiend matriculele documente, de cari sunt legate mari interese ale poporatiunei, sè se póta conservá si controlá mai bine si mai usioru.

Din incidentulu inse, ca acestei dispozetiuni nu s'a satisfacutu cu tóta punctualitatea Ministeriulu re-giu ungaru de culte si instructiune publica a emisu mai deunadi unu cerculariu catra tóte autoritãtile bi-sericesci din tíera, in carele le-a recercatu a dispune, cá preotii se ingrijésca a satisfice cu tóta punctuali-tatea dispozetiunei legii sus provocate — cu acea ob-servare inse, ca facia de acei preoti, cari nu aru portá, si nu aru satisfice acestei dispozetiuni, si adeca nu ar portá matriculele in doue esemplarie, si alu doilea esemplariu nu l'ar substerne la timpu autoritãtii comitatense — guvernulu va procede cu tóta asprimea, si in casu de lipsa va dispune, cá alu doilea esem-plariu sè se compuna prin functionari comitatensi pre spesele respectiviloru preoti.

Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu diecesanu alu Aradului Ioan Metianu prin cerculariulu, emanatu sub dto 30 Decemvre 1885 Nr. 4364 a comunicatu cu-prinsulu cerculariului ministerialu preotimei din tóta eparchi'a spre scire si stricta acomodare.

La finea acestui cerculariu Pré Santi'a Sa atrage de nou atentiunea preotimei asupra importantiei ma-triculeloru — punendu-i la inima a fi cu deosebita priveghiare si ingrijire intru portarea loru cu atát mai vertosu, cu cât dupa dispozetiunile codicelui nou pe-nalu celu mai micu abusu, ce l'ar face vre unu preotu in manipularea matriculeloru se pedepsese fórte as-pru, — precum din nefericire s'a si intemplat cu unu preotu alu nostru, carele se afla de 6 luni in inchisóre preventiva — acceptandu grav'a pedépsa prescrisa de lege si cu acést'a impreuna si perderea oficiului preotiescu.

Desi cele cuprinse in cerculariulu Pré Santiei Sale sunt destul de clare si scrise intr'o limba usioru.

intielésa, totusi fiendu vorb'a de matricule ne credem si noi detori din parte-ne a face urmatórele reflexiuni.

Pentru portarea corecta a matriculeloru se recere :

1. Fie-care casu de botezu, cununia seau mórte trebue indata indusu in matriculele bisericeii, si anume in ambe exemplariile, prescrise de lege. Acést'a trebue se-o facemu cu atát mai vertosu, cu cât omulu lasandu vre unu casu neindusu, lu-póte uitá, ér remanerea vre unui casu din matricule se pedepsece fórte aspru fecia de preotulu, carele se face vinovatu de acésta negligentia.

2. La inducerea in matricule trebue se ingrijimu, cá scrisórea se fia legibila si curata, ér tint'a se fia trainica, deórece matriculele sunt documente, menite a servi pre sute de ani.

3. Tóte rubricile din matricule sè-se deplinésca cu tóta acurateti'a ferindu-ne de corecturi, seau rasure, cari potu fi motive de suspiciu, si potu deveni substratu de procesu de falsificare.

Despre revisiunea matriculeloru vomu vorbi cu alta ocasiune.

O fundatiune bisericésca in Sioimosiu.

Este o insusire din cele mai frumóse a neamului nostru romanescu : pietatea catra biserica si institutiunile ei. Acestei pietáti avem a multiemí totu ceeace are biserica nóra.

Desi traimu in timpuri destulu de grele, totusi sentiulu de pietate la poporulu nostru este destulu de bine alimentatu. Credintiosii nostri binecuventati de Ddiu cu avere sacrifica bucurosu din ceeace le-a datu Ddiu si pentru infrumsetiarea bisericiloru si pentru promovarea scopuriloru nóstre culturali.

Este unu bunu simptomu pentru sentiulu de pietate alu poporului nostru, ca mai in fiecare numeru alu acestei foi inregistrámu multiemite publice, ce se esprima la diferiti credintiosi pentru danii pre seam'a altariului Domnului.

Inregistrámu de asta data cu bucuria, unu nouu faptu de acésta natura, si anume urmatoriulu :

Zelosulu poporeanu alu bisericeii nóstre si confratele nostru Georgiu Cuparescu din Sioimosiu binecuventatu fiendu de Ddiu cu o avere frumósa a surprinsu comun'a nóra bisericésca de acolo tocma de serbatorile Nasceri Domnului cu o fundatiune in suma de 200 fl. v. a.

Din actulu fundationalu, facutu in regula si la cererea espressa a donatoriului aprobatu de Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu díecesanu alu Aradului Ioanu Metianu, estragemu urmatórele :

Motivulu, carele a indemnatu pre donatoriu de a face acésta fundatiune este recunoscinti'a facia de reposat'a s'a socia cu numele Giula, carea inainte de mórtea s'a i-a predatu din cascigulu ei propriu sum'a de 60 fl. v. a. spre scopulu de a-i predá bisericeii

nóstre din Sioimosiu, ca din venitulul ei in totu anulu sè se oficieze unu parastasu pentru sufletulu densei. Nefiendu inse acésta suma suficientea pentru realisarea dorintiei reposatei in Domnulu — confratele nostru Georgiu Cuparescu a mai adaosu langa dens'a sum'a de 140 fl. v. a. si astfeliu a predatu epitropiei parochiale sum'a de 200 fl. v. a. cu inviatiunea, cá acésta suma sè se dea imprumutu pre langa hipoteca pupilara la poporeni de ai nostri cu interese de 8⁰/₀ ér venitulul anualu in suma de 16 fl. v. a. sè se intrebuintieze in totu anulu pentru celebrarea unui parastasu pentru sufletulu reposatei sale socii Giula si pentru sufletele parintiloru sociei sale Petru si Ev'a, precum si pentru ale parintiloru sei Georgie si Flórea, ér dupa trecerea s'a din acésta lume si pentru sufletulu seu.

Parastasulu sè se tiena totdeun'a in a cincea Dumineca din postulu Pasciloru. Preotiloru, invetiatoriloru, servitoriului bisericeii si prunciloru, ce voru fi imbracati la parastasu sè-se solvésca sum'a de 13 fl. 75 cr. ér restulu de 4 fl. 25 cr. se intre in casad'a bisericeii din Sioimosiu.

Fundatiunea se va administrá in sensulu dispusiuniloru statutului organicu, si va portá numele „Fundatiunea pentru tienerea unui parastasu in fiecare anu, infientiata de *Georgiu Cuparescu* si soci'a s'a *Giula*, nascuta *Suciu*.”

Inregistrandu aci faptulu confratelui nostru amintitu lu-felicitámu pentru facerea acestei fundatiuni cu scopulu de a depune la altariulu Domnului tributulu seu de recunoscinti'a facia de soci'a s'a si de pietate facia de parintii sei.

Este frumosu faptulu in sene, si nu are trebuinti'a de laud'a nóra. Bine este, si crestinescu lucrul a ingrijí, cá prin astfeliu de fapte si altele de asemenea natura toti dintre noi, pre cari ne-a binecuventatu Ddiu cu o stare mai buna se ingrijimu si de cele netrecetórie, si prin fapte de caritate crestina se ne cascigámu comóra neperitória in Ceriuri.

O ideia salutara si unu bunu inceputu.

Gurahontiu in 28 Decemvre 1885.

Domnule redactoru ! Sum siguru, ca va fi de intóresu pentru publiculu cetitoriu a cunósce cele intemplate in o adunare a nóra preotiésca-invetiátóresca tienuta la 28 Decemvre 1885.

Zelosulu nostru inspectoru scolariu, parintele Georgiu Lupsi'a in considerarea necessitáti adencu semtite, ce o are fiecare preotu si invetiatoriu de a cetí si a cunósce cele ce se intempla in lumea mare, cá cu chipulu acest'a se póta satisface mai cu inlesnire oficiului seu precum si in considerarea, ca noi cei din pártile acestea suntem putien dotati — cu ocasiunea visitárii scólorulu a propusu tuturoru preotiloru si invetiatoriloru, cá ceea ce nu putem face unulu câte unulu, se facemu cu totii la olalta.

Totu in sensulu acest'a a emisu dlu inspectoru si unu cerculariu catra preotii si invetiatorii din inspectoratu, in carele prin termini caldurosi recomanda ideia acestei asociari pentru procurarea mai multor diurnale.

Si cuventulu trupu s'a facutu. In diu'a de 28 Decemvre 1886 s'a intrunitu preotii si invetiatorii din inspectoratul Iosasielului si au decisu a forma unu colegiu de lectura, prenumerandu mai multe foi. Planulu s'a si realizatu. Fie-care din cei de facia a contribuitu sum'a eiectata; si astfelu in anulu, in care am intratu, vom avé ocaziune a ceti fie-care din noi pre langa „Biserica si Scol'a," la carea in partile nostre este abonatu fiecare preotu, mai multe foi romane.

O parte din diurnalele abonate le primesce dlu invetiatoriu Vasiliu Germanu din Gurahontiu, ér alte le primesce parintele G. Lupsi'a — si apoi se distribuescu pentru cetire membrilor contribuitori.

Totu cu ocaziunea acestei conferintie s'a mai decisu, cá se se procure tóte tipariturile necesarie, precum si cártile aparute din tipografi'a diecesana din Aradu, ér dloru invetiatori li-s'a recomandat a-si procurá cártile scolastice necesarie dela invetiatoriu din Buteni, dlu Ioan Ilic'a, carele are unu frumosu depositu de asemenea cárti.

In considerarea stării nostre materiale, de o cam data trebue se ne multiemimu si cu acestu micu inceputu. Sperámu inse, ca cu timpulu vom poté si noi cei seraci si necajiti din aceste párti a face mai multu si pre acestu terenu.

Petru Popoviciu,
notariulu conferintiei.

In ce modu va potea face invetiatoriu placuta viétia scolastica inaintea scolariloru sei?

E lucru cunoscutu, ca prunculu celu micu, care inca nu cunósce viétia de *scolariu*, aflandu-se la cas'a parintésca, adeseori gresiesce si de acelea, ce parinti copti la minte si binecugetatori nu le afla de bune si chiar pentru aceea, avendu cu ei neplaceri, de cele mai multe ori i amenintia cu aceste cuvinte neprecugetate: „*Lasa numai cá te votu dá eu pre tine la scóla, acusi te va invetiá pre tine invetiatoriu!*“

Acésta amenintiare, pre care unii parinti fara tactica o repetiescu de mai multe ori si in o forma si mai spaimentatoria, nasce in copilu totu mai mare instreinare catra scóla si invetiatoriu. Ba acest'a asia merge de departe, incát copilulu nu tiene scól'a de altceva, decát de unu locu de pedépsa ér pre invetiatoriu de unu atare omu, a carui'a chiamare este, ca pre elu *se-lu pedepsésca* si *érasu se-lu pedepsésca*.

Acuma si-póte inchipuí ori si cine, ca unu pruncu, impartasitu in o asia crescere, cu ce voia pléca elu catra scóla prim'a óra, condusu fiendu de mam'a sa.

Ca cum si in cât amenintia si infrica unii parinti pre pruncutii loru cu scól'a si invetiatoriu, ne va spune esemplulu urmatoriu: Intre alte, am convenitu cu unu omu, care si-finise lucrulu la campu si acuma venea catra casa. Cu densulu venea si unu copilasiu alu seu cam de 7—8 ani, care vediendu-me pre mine ca me apropiu de ei sa retrase langa tatalu seu. — Dupa indatinat'a salutare, parintele se intorná catra mine, si mi-dise: „*Asia*

*dara domnule invetiatoriu ca este in scóla vérga-buna?** — „*Pentru ce?*“ lu-intrebu eu — „*Pre seam'a atarorú prunci rei, cum e si alu meu*“ fi respunsulu: „*Ba, nu este, nu tienemu noi acolo vérga, càci nu e lipsa de ea in scóla.*“

„*Pre prunculu acest'a nu-lu potu insiélá se mérga la scóla nici intr'o forma,*“ dice tatalu; „*daca i dieu ca vomu merge la scóla, incepe a plange si dice ca dieu elu n'a marge nici odata.*“ — „*Asia* — disei eu — *pentru ca totdeun'a lu-infiricati cu acea, ca lu-va bate invetiatoriu-lu.*“ Cu acestea am pasitu catra copilu, care de langa tatalu seu nu cutezá se se misce si netediendu-i obrazulu l'am intrebatu amicabilu: „*Dar tu micutiule, tie nu-ti place a amblá la scóla?*“ — „*Nu!*“ — fi scurtulu respunsu. „*Si pentru ce nu-ti place?*“ — „*Pentru ca me ve bate domni'a Ta.*“ — „*Eu?*“ *dar cine ti-a spusu tie acea?*“ lu-intrebu suprinsu. „*Tat'a,*“ respunse copilulu.

Dupa o atare si cu acésta asemenea *crescere parintésca*, nu este nici o mirare ca copilulu simtiesce ceva instreinare si frica catra scóla si invetiatoriu inca inainte de a-lu cunósce pre acel'a. Cu aceste concepte false, intra copilulu intre paratii scólei si da facia prim'a óra cu invetiatoriu-lu seu, spre carele cand lu-vede tremura de frica.

Docentele inse, daca voiesce, ca invetiacelulu seu se póta face progresu are datorintia, ca se documenteze micutiului copilasiu, ca scól'a nu e locu de pedépsa si ca elu nu e asia tiranu, precum l'au fostu descriu parintii aceluia: va se dica are datorintia ca se faca placuta viétia scolastica inaintea copilului. Si óre cum si in ce modu se o faca acésta?

La acésta intrebare mi-am propusu ca se respundu cu acésta ocaziune. Te rogu dara, amate cetitoriu, ca se fii cu luare aminte la modulu cum mi-voiu desfasiurá intrebarea pusa.

Cá invetiatoriu-lu se póta face placuta inaintea noului seu elevu viétia scolastica, trebue se tracteze cu elu in modulu celu mai blandu si amanu, cu deosebire atunci cand elevulu pasiesce pentru prim'a óra in scóla si inaintea invetiatoriu-lu. — Asia se se nesuéscá a tractá cu elu, incát la cea dantaiu convenire a loru, se sternésca insulfetire in pruncu, fiendu totu deodata siguru si despre aceea, ca acésta insulfetire in celea mai multe casuri are influintia pentru tóta viétia lui scolara. O privire blanda si imbucuratória, o intrebare amicabila a invetiatoriu-lu adresata catra noulu seu elevu e destulu spre acea, ca in lumin'a inimei sale cea cuprinsa de frica se resara o noua radia, carea se-í lumineze sufletulu, si se-lu convinga despre acea ca frica de invetiatoriu a fost nebasata, si ca invetiatoriu-lu e binevoitoriu-lu seu.

Prin o asia tactica si prin o atare animósa primire nu-i va fi greu invetiatoriu-lu, a-si cascigá increderea noului seu elevu. De sine se intielege, ca remanerea si respective inradecinarea increderii si mai departe, va aterná dela modulu de tractare a respectivului invetiatoriu. — Dicu „*dela modulu de tractare,*“ pentru ca cutediatória cugetare ar fi acea, ca la prim'a venire a pruncului la scóla si dupa o scurta cunoscentia, invetiatoriu-lu se si póttésca, ca acel'a se faca tóte. Acésta putiena pretinia cu invetiatoriu-lu va fi numai o punte, pre carea acest'a va avé a trece in venitoriu, cand va trebui se puna fundamentulu solidu.

Atát'a inse inca nu e destulu. Mai departe trebue se mérga invetiatoriu-lu si mai multu trebue se faca, cá se póta face placuta viétia scolastica inaintea copilului si prin acest'a se-si castige iubirea aceluia catra sine, càci daca prunculu incepe a iubi pre invetiatoriu, totu in acela-si timpu incepe a iubi si scól'a si prin urmare si viétia scolara. Pre acestea un'a fara de alt'a, nici ca ni-le putem inchipuí.

La ajungerea acestui scopu inse, nu numai ca ar fi de doritu, ci *trebuie* si e *de lipsa*, ca dela copilu — cu deosebire la inceputulu vietii sale scolare — se nu-i detragemu nici una ocupatiune, care i-ar casciga bucuria d. e. joculu; pentru ca prin detragerea ataroru ocupatiuni forte usioru s'are nasce in inim'a si respective in sufletulu copilului *indoiela* asupra acelei impregiurari, ca invetiatoriulu pre elu intru adeveru lu-iubesce, si prea usioru se pote intempra, ca vieti'a scolaru inca dela inceputu se-ia fia urita; ba nu va semti facia de aceea nici o voia; nu de voia buna, ci de frica va merge la scola; nu din placere, ci de frica va fi acolo.

Chiar pentru acest'a e necesaru, ca docentele se lase copilului, care acuma a intratu pentru prima-ora in scola, voia libera, de sene se intielege presupunendu ca acel'a se porta onestu, neconturbandu liniscea si ordinea, ce trebuie se domnesca in o scola buna. — Er daca aru face cea ce ar fi reu si necuvenintiosu, invetiatoriulu are stricta datorintia de a-lu convinge despre aceea, ca ce a facutu elu nu e bine; dar se grigescu, ca se nu-o faca acest'a cu mania si amenintiare, ci cu cuvinte blande si amicabile, caci numai asia se va convinge prunculu despre aceea, ca invetiatoriulu pre elu intru adeveru lu-iubesce, si ca acel'a i-este alu seu binevoitoriu.

Daca invetiatoriulu prin cuvinte maniöse, prin amenintiare sgomotöse si strictetia militara va indruma pre copilu la ordine, candu acel'a a gresitu ceva, pote fi siguru ca prin unu asia modu de tractare nici-candu nu-si ajunge scopulu, ce dora lu-urmaresce; ci din contra, si-va perde si ruina din sufletulu copilului inca si acea incredere, care si-a fostu cascigat'o pana acum'a. — Acuma va incepe a-lu cunosce copilulu in altu modu; i-se voru inoi in sufletulu seu amenintiarile audite inca la cas'a parintiesca, neincrederea, indoiel'a si temerea se voru incuibä in sufletulu seu; er scol'a pentru elu nu va fi mai multu unu locu placutu, si nici ca va avä atragere catra ea.

Va mai pote face invetiatoriulu placuta vieti'a scolaru inaita eleviloru sei si prin aceea, ca-i va convinge pre elevi despre aceea, ca facia de ei e *dreptu*.

Fia pentru acea invetiatoriulu in apromissiunile sale punctualu si in fapte grigitoriu!... Asia ceva nici-cand se promita pruncului, ce dora n'ar pote implini; er din contra daca a disu vre-odata seau a promisu elevului ceva, acea se se nesuesca a-o si impleni; caci nefacandu acest'a, cu alta ocaziune cuvintele lui promitatorie nu voru fi luate in consideratiune; er copilulu *putienu* seau *nici* — *de cum* nu va avea incredere in docentele seu.

In acest'a privintia se se ferisca de deosebirea persóneloru.

Dreptu numai atunci pote fi invetiatoriulu, daca va iubi pre toti elevii sei intr'o forma, si deca va premia si pedepsi pre fia-care dupa meritulu seu.

Copilulu forte iute observa, ca invetiatoriulu pre unulu seau altulu, pentru un'a si aceeasi fapta, nu l'a premiau seau pedepsitu in aceasi mesura, casi pre celalaltu. Pentru acest'a se-se ferisca totudeun'a, dar cu deosebire la inceputu de mania, amenintiare sgomotöse si de ori si ce alta portare, prin care in copilu s'ar nasce temere si instreinare catra scola si invetiatoriu.

Unu invetiatoriu numai prin o asi'a tactica si cu unu asia modu amicabile de tractare va fi in stare a-si conduce invetiaceii in invetiare. Numai atunci ii-va pote casciga pre acei'a pentru sene si scola. — Numai asia se voru lipi cu iubire de invetiatoriulu loru si-si voru gata lucrurile cu bucuria si voia buna; er scol'a le va fi pentru totu-deuna unu locu de placere.

Ioanu P. Lazaru,
inv. in Simleulu-Silvaniei. X

Avantagiile catechisarii prin preotu.

Nainte de apretierea meritoriala a cestiunei subversante, se premitemu o mica esplicatiune a cuventului „a catechisa.“

Cuventulu a catechisa se deriva dela grecesculu „κατηχῆν“ si insamna dupa scrietorii profani „a suna“ „a se convorbi guralu,“ „a sfatui,“ „a indemna“ era apoi si „a invetiä pre cineva.“ In epistol'a catra Romani II. 18, si in epistol'a catra Galateni VI. 6, insamna „a inveti'a pre cine-va despre legea lui Ddieu. Dupa scrietorii bisericesci, cuventulu acest'a insamna „a invetiä pre cine-va religiunea crestinésca in genere“ — era alta data insamna elu „a inpartasi cui-va invetiatur'a elementara din religiunea crestinésca“ in sensu mai strictu alu cuventului

Astadi sub cuventulu „κατηχῆν“ „a catechisa“ intielegemu: a inpartasi eleviloru prin convorbiri treptate in modu elementaru si sistematicu invetiatura din religiunea si moral'a crestinésca.

Din acest'a determinatiune se pote cunosce apriatu si scopulu ce se urmaresce prin catechisare, adeca cultur'a religiösa si morala. Factorulu celu mai importantu alu educatiunei adeverate este cultur'a religiösa si morala. Acest'a cultura trebuie sa servésca de basa solida spiritului umanu in procesulu desvoltarii si perfectonarii sale continue precum si intru edificarea si nobilitarea sentieminteloru cá facultati spirituali. Omulu condusu inca din etatea frageda a copilariei de spiritulu religiosu si morala prin tote fazele vietii si prin adversitatile sortii sale, siguru va potea resiste eventualelor cercari demonice si ajunge la limanulu adapostitoriu, la limanulu doritu alu fericirei. Cumca acest'a cultura este conditiunea de prospereare nu numai pentru particulari ci si pentru intréga societatea omenésca se dovedesce in modu pregnantu din ne-numerate locuri a-le istoriei desvoltarii nemului omenescu. Dar mai multu; fiindu cultur'a religiösa si morala bas'a adeveratei educatiuni intelectuale, ea este chiar o conditiune de esistintia, reclamata de spiritulu si impregiurările actuale a-le timpului. Constatandu deci vitalitatea culturai religiöse si morale si recunoscendu-o de temeiu eschisivu alu prosperării generale se nisumu fiesce carele din resputeri cu tota seriositatea si energi'a la confirmarea si consolidarea acestui temeiu, prin care se potemu dá unu sboru mai avantajiosu natiunei nostre multu cercate in referintiele sale culturale, dela cari depinde esistintia, indestulirea si fericirea ei. Apoi numai o natiune culta pote se-si elupte onörea si respectulu altoru natiuni straine. Cine inca are nobil'a misiune in prim'a linie a cultiva religiositatea si moralitatea si astfelu a pune bas'a ameliorarii jurstariloru grele in cari se afla natiunea nöstra de presinte deca nu preotulu, carele pote coopera la realisarea scopului susatinsu mai cu succesu, prin exercitarea directoriei sale catechetice si omiletice, adeca: prin catechisare si predica, cari suntu mijlöcele cele mai eficace intru regenerarea vietii religiöse si morale.

Invetiaturile religiunei crestine se transmitu celoru nematuri prin catechisare, er celoru maturi prin predica.

Este insa o impregiurare regretabila, ca preotii nostri mai peste totu au cedatu directoriei catechetice legata strinsu de servirea pastoralu invetiatoriloru, si acestor'a au concediutu spiritele tinere de a-le inintia, de a-le intari in adeverurile religiunei crestine, si astfelu a-i pregati pentru lupt'a vietii. Se nu ne miramu dara, deca invetiatorii in respectulu acest'a nu vor potea obtienea rezultatulu doritu din studiulu celu mai insemnatu alu religiunei, a carui propunere cade in sfera de activitate a preotului. Invetiatoriulu in lips'a cunoscintieloru mai vaste din religiune, nesciindu-o propune in modulu catechetice, trebuie se-se marginésca la propunerea mehanica a adeveruriloru abs-

tracte si astfeliu studiulu religiunei, care ar trebui sa fia studiulu de predilectiune pentru elevi, póte deveni studiulu celu mai greoiu si prin urmare nesuferitu. Astfeliu cunosciintiele religióse ce elevii si-le casciga in decursulu aniloru scolastici asi'a dicendu de sila, prea curendu se vor dá uitarii, lasandu in urm'a loru unu gotu mai multu nesupliniveru.

Dreptu aceea ar fi fórte de doritu si recomandabilu, ca pastorii spirituali se catechizeze, de órece acést'a o reclama si importanta'a culturai religióse si morale schitiata pre scurtu in cele espuse mai sus. Apoi catechisarea este chiar o datoria santa a preotiloru impusa de catra insusi Mantuatoriulu nostru Isus Christosu prin cuvintele, cari le-a adresatu santiloru apostoli: „Mergendu invetiati tóte neamurile“ (Mat. c. 28 v. 19), cari deobliga totdeodata si pre preoti, ca urmatori naturali ai apostoliloru. Esemplulu celu mai frumosu de iubire si ingrijire parintésca fatia de copii pentru crescerea loru religiósa, exemplulu celu mai vrednicu de imitatu l'a datu Isus Christosu, cand a disu invetiaceiloru sei: „Lasati pruncii se vina la mine si nu ii-opriti pre ei, ca unor'a ca acestor'a este imperati'a lui Dumnedieu!“ (Marcu c. 10 v. 14).

De altmíntrelea cerinti'a, ca preotulu se catechizeze se justifica si prin aceea, ca densulu in anii de pregatire pentru chemarea sa pastorală se pregatesce in modu scientificu totdeodata si pentru dirigatori'a catichetica mai alesu in dilele de acum. Astfeliu preotulu, care se bucura de o cultura teologica si este inarmatu cu regulele artei catechisarii, va potea esoperá mai usioru ca studiulu religiunei se devina studiulu celu mai placutu si interesantu pentru elevu prin o predare démna si corespunditóre. Transportandu preotulu insusi adeveturile mantuitoare a-le religiunei crestine prin catechisare in inimile fragede a-le prunciloru, respective eleviloru si nisuindu a-le formulá in decursulu aniloru scolastici o convictiune religiósa cât mai firma si temeinica, cu acést'a elu a resolutu in mare parte problem'a culturala religiósa si morala, la care densulu este chematu nainte de toti.

Prin catechisarea efeptuita dupa regulele catechetice elevii si-vor casciga o cunosciinta chiara si lamurita despre invetiaturile sublime a-le religiunei crestine. Numai si numai catechisarea este pentru parintii spirituali mijloculu celu mai bunu si mai eficace spre a cresce o generatiune nóua si plina de virtuti si spre a-si pregati ascultatori pentru predice, cari de cei verstnici séu maturi in lips'a cunosciintelor elementare a-le religiunei adeseori se asculta cu nepasarea cea mai mare.

Punctele acestea de culminatiune a-le catechisarii practicata prin preoti, le putem numi cu dreptu cuventu de avantagie necontestavere, pre cari onorat'a nóstra preotime binevoindu a-le apretiuí, straduésca dupa posibilitate a-le realisá, in interesulu religiositatii si moralitatii, ca has'a educatiunei intelectuale, ca conditiune de esistintia si prosperare generala.

Nicolau Fizesianu,
teologu abs.

D i v e r s e.

* *Craciunu negru si anu nou albu.* La serbatorile Nascerii Domnului, ce au trecut, din intemplan n'am avutu unu timp, carele se semene cu timpulu indatinatu la Craciunulu romanescu. A fost negru Craciunulu, si multi din ai nostri erau necajiti, pentruca traditiunile poporali sciú se prevestésca, si se prorócésca multe din acestu incidentu. Intraceea inse cu atât mai satisfacuti am remasu de timpulu din diu'a anului nou. A fost un'a din cele mai frumóse dile de iérna. Astfeliu conchiendu dupa semnele, ce ni-le spuné traditiunea poporala

— in anulu, in carele am intratu, vom fi sanatosi, sprinteni la lucru, si feriti de multe necazuri. Se dea Ddieu, cá asia se fia, si asia se ne mérga, cá in viitoriu acestemari serbatori se ne gasésca pre toti mai multiemiti, mai veseli si mai voiosi.

* *Respunsu mai multorú abonenti ai nostri.* La serbatórea anului nou mai multi dni abonenti ai nostri au aflu de bine a-ne felicitá. Nedispunendu noi de timpulu fisicu spre a poté responde fiecarui'a dintre acesti binevoitori ai intreprinderii nóstre literarie, ne permitemu a-i rogá, cá pre acésta cale se primésca multiemit'a nóstra dimpr'una cu asigurarea, ca cecece ne pof-tira densi noue — le pofimú si noi din tóta inim'a — rogandu pre Celu Atotputernicu se-le daruésca tóte cele ce dorescu.

* *Balulu reuniunei femeiloru romane din Arad* se va tiené in sér'a de 25 Februariu calendariulu nou anulu curentu in sal'a dela „Grand Hôtel Zemplényi“ (Crucea alba). Invitarile se voru emite in curend din partea comitetului arangiatoriu. Atât succesele, obtienute de balurile romane din Arad, arangiate in anii trecuti, cât si scopulu, pentru carele se arangéza acestu balu, ne indreptatescu a crede, ca si balulu din anulu curentu va intruni in numeru destulu de frumosu societatea nóstra.

* *Multiamita publica.* Seminariulu diecesanu ort. romanu din Arad si-esprima cea mai calduósa multiamire P. O. Domni *Moise Bocsianu* adm. protopopescu alu Aradului, parochu in Curtieiu, — si *Teodosiu Motiu* parochu in Cuvin, pentru donurile frumóse si de pretiu realu, cari i-le-au facutu. Donurile acestea, chiar acum in faci'a multelor necesitati si sub greutatea inceputului, — cu atât sunt mai binevedite si mai bine primite, cu cât ele sunt primulu sucursu de din afara la intretienerea clericiloru internati in Seminaru. Primésca dar multiamirea Seminarului si pentru intentiunile demne de inimi pastoresci. — Aradu, 4. Iauuariu, 1886. Adm. sem. din Arad.

* *La esamenulu de maturitate* s'au supusu la finea anului scolasticu 1884/5 in 75 de scóle medie din Ungari'a si Transilvani'a 1547 scolari. Dintre acesti'a au prestatu esamenulu 1424 de individi, ér 141 au fost respinsi.

* *Estrasu din unele corespondentie.* Septeman'a trecuta am primitu mai multe corespondentie din diferite parti ale diecesei, si ómenii, cari ni-le au tramisaceru publicarea loru in tóta estensiunea. Noi publicámu bucuros totu ce este de interesu pentru publicu, si suntem cu o deosebita multiemire facia de toti ómenii, cari ne informéza despre cele ce se intempla in eparchia. Cand vedem inse, ca printre sire resufla resbunare din partea celui ce serie facia de altii, atunci se ni-se ierte, nu putem publicá lucruri de acést'a natura. Ómenii ascépta inse respunsuri din partea nóstra, dar nepotendu noi responde vom luá sub acestu titlu notitia despre ele; si unde cunoásemu impregiurările ne vom face si observările.

Astfeliu din o comuna ne serie unu carturariu plugariu, ca preotulu de acolo nu tiene regulatu servitiulu divin, ca nu observéza tipiculu la servitiu, si ca infine numitulu preotu ar fi aplecatu si la alte vitii. Din norocire cunoásemu bine numit'a comuna, ómenii si impregiurările; si bietulu economu are la spate unu omu, carele continuu agitéza poporulu contra preotului curatu numai din motivulu, ca densulu voiesce se-si copere smintele proprii, prin aceea, ca inegresce pre preotu. Adeveratu este, ca preotulu este unu omu teneru, si póteca nu este destulu de cunoscetoriu in cele rituale. Daca inse numai ast'a ar fi dorinti'a dlui invetiatoriu, carele este de multu in oficiu — si carele in casu de lipsa ar poté se-si areteintieleptiunea sa in cele rituale, suntem siguri, ca lucrulu

s'ar fi complanatu de multu. Altele sunt inse dorintiele acestui domnu, dar nisce dorintie, la a caroru realizare nu vom pune nici odata la dispositiune colónele foi nóstre.

Facia de o astfelu de procedere nu putem dice alt'a, decât ca: „cine sapa grópa altui'a, cade elu intrens'a.“

Din alta comuna ni-se tramite o plansóre in carea ni-se aréta, ca unu preotu alu nostru negliga functiunile bisericesci in Dumineci si in serbatori, cand umbra pre la terguri pentru afaceri economice. Casulu acest'a constituindu substratu pentru procedura disciplinaria, bine va fi, se asceptámu mai antaiu sententi'a forului competentu, carele de siguru si-va face detorinti'a.

† **Necrologu.** Éra-si o lovitura in sinulu clerului nostru. Crud'a mórte a seceratu diu mijloculu nostru pre unu adeveratu pastoriu sufletescu, anume: pre parintele *Beniaminu Iuliu Costa*, fostulu parochu gr. or. in comun'a Darvasiu (comit. Biharei); carele a reposatu in Domnulu Dumineca in 29. Decemvre st. v. 1885 sér'a la 6 óre. Remasitiile pamentesci ale defunctului s'au depusu spre eterna odichna in 1/13. Ianuariu a 1886 in cimitierulu gr. or. din comun'a Darvasiu. Servitiulu funebralu a fostu oficiatu de parintele Tom'a Pacala, administratoriu ppsescu alu cerculu Oradii-mari si parochu gr. or. in Jac'a, asistatu de parintele Mihaiu Hasiasiu parochu gr. or. in Vecherdu. Parintele administratoriu prin o cuventare acomodata a desfasuratu publiculu insemnatatea chiamarei preotiesci, trecutulu defunctului, precum si activitatea lui ca adevaratu pastoriu, asia incát a storsu lacrami din inima fiecarui ascultatoriu. Pre reposatulu lu-deplange iubit'a lui sora, Iulian'a Costa; lu-deplange totu poporulu din comun'a sus-numita perdiendu in elu pre unu adeveratu pastoriu sufletescu.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuvéntata!

* **La Turnulu Severin** se voru construi mai multe ocóle pentru rímatori, si construirea acestoru ocóle s'a si predatu degia prin licitatiune publica societáti romane de constructiuni. In comissiunea de esperti, insarcinata cu lucrárele prealabile a functionatu si dlu ingineru Aureliu Belesiu.

* **„Foisior'a“** „pentru respandirea cunoscintieloru folositorie si a iubirii de carte intre poporu“ este titlulu unei foi, care cu incepere dela prim'a Ianuariu va aparé de doue ori pre luna in tipografi'a lui Kraft din Sibiiu sub redactiunea cunoscutiloru scrietori poporali Gr. Sim'a a lui Ion si Ioan Pap Reteganulu. Numerulu primu este destul de variatu si de unu cuprinsu instructivu si petrecetoriu. Pretiulu abonamentulu este 4 fl. la anu. Bani de prenumeratiune se primescu la tipografi'a Kraft in Sibiiu. Dorimu succesulu celu mai bunu confratiloru nostri!

* **Ambulantiile romane din Belgrad.** Dr. Andronescu siefulu ambulantie romane din Belgrad face o mica dare de seama, din care dupa „Spitalulu“ estragemu urmatórele:

„Intrunirea proiectata a tuturor mediciloru, cari au venitu aici pentru cautarea ranitoru a tienutu eri prim'a siedintia. Ni se cerea cá sub forma de conferintia, se facem fiecare o dare de seama despre totu ce am observatu in spitalulu, la care suntem atasiati. De presiedinte am aclamatu pe baronulu Mundi. S'a admisu ca conferintiarii se-si tiena disertatiile lor dupa ordine alfabetica; sórtea dar m'a alesu pre mine celu antaiu. Eram fórté emotionatu si intielegeti bine pentru ce; vorbeamu pentru antái'a óra in fati'a atátoru doctori, toti mai betrani decât mine, si cei mai multi din ei bucurandu-se de o reputatie recunoscuta. Am facutu in frantuzesce o dare de seama de casurile mai importante ce le-am avutu, in ingrigirea spitalulu ce dirigezu. — De remarcatu este — am disu intre altele — ca plagile manei au fostu relativu in numeru

fórté mare, si potu afirmá cu sigurantia, cá multi dintre raniti s'au mutilatu singuri pentru a scapá de serviciulu militar. Acestu faptu s'a observatu si de catra alti medici in alte spitale.“ Lasandu la o parte detaiurile ce intereséza numai pe medici, observámu inca numai, ca conferinti'a asupra ambulantie romane precum si tóta activitatea ei a facutu onóre Romaniei, si a fostu aplaudata si apretiuuta de toti doctorii adunati din Vien'a, Budapest'a, Petersburg si alte orasie si state straine. In a dóu'a siedintia a presidatu profesorulu de medicina din Viena, Mosetig, ér Dr. Andronescu a fostu numitu de secretariu ca se íea notitie despre cele ce se vor vorbi frantuzesce. A vorbitu si alu doilea siefu de ambulantia din Bucuresci Dr. Radulescu, fiulu primariulu din Lugosiu.

* **Néua mare** a picatu dilele trecute in partile vestice ale Europei. In London néu'a de pre strade ajunse pana la primulu etagiu. In Ungari'a de nordu néu'a a picatu in cuantitate mare, asia incát pre mai multe trenuri cátev'a dile au fost comunicatiunea cu totulu intrerupta. In partile nóstre néu'a s'a ridicatu la inaltime cam de o urma. De alaltaieri incóce inse timpulu este móle, si néu'a incepe de nou a se topi.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anulului 1886 deschidemu abonamentu nou la „Biserica si Scol'a.“

Rugámu pre toti domni abonenti de pana acum, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe unu anu 5 fl.—cr.

„ „ „ „ 1/2 „ 2 fl.50cr.

Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14franci.

„ „ „ „ pe 1/2 anu 7 „

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acum s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cá si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concursu.

Se escrie pentru indeplinirea postulu de invetiátóre la statiunea invetiátóresca rom. conf. clas'a de fete din comun'a Costeiu, cotulu Timisiului protop. Versietiului, cu terminu de alegere pe 2 Februaru st. v. 1886.

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 460 fl. v. a. b) spese la conferintiile invetiátóresci 10 fl. c) spese pentru scripturistica 5 fl. d) cortelu liberu si unu jgeru de pamentu.

Doritórele invetiátóre, seau pedagóge absolute, care dorescu a ocupá acestu postu sunt avisate a-si trimitte recursele sale instruite in sensulu statut. org. bis. adresate Comitetalui parochialu la Pré Onoratului Domnu Ioane Popoviciu, protopresviteru in Mercin'a per Varadia.

Costeiu in 25 Decemvre 1885.

Comitetalu parochialu.

In contielegere cu protopresviterulu tractualu.

Pe bas'a concludului comitetului parochialu de dto 29 Noemvre a. c. Nr. 36, — prin acést'a se publica concursu, pe statiunea invetiatorésca din **B. Sioimusiu**, inspect. Iosasielu, cu terminu de alegere pe **31 Ianuariu st. v. 1886**, pe langa urmatórele emoluminte anuali: 1) In bani 120 fl. v. a. (adeca un'a suta doue-dieci floreni) 2) 12 hectl. jumetate grâu, jumetate cucuruзу, 3) 5 fl. pentru fênu, 4) 8 stengenii lemne de focu, 5) cortelu si gradina.

Se notifica, ca salariulu s'au mai maritu acum'a — pe cum au fostu mai nainte, cu 40 fl. v. a. si 340 litre de bucate.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu, sunt poffiti a-si trimitte recursele instruite conform instructiuniloru legali, — pana in terminulu de alegere, adresate catra comitetulu parochialu din **B. Sioimusiu**, per **Al-Csil** in Diecs; subscrisului inspectoru scolaru.

Alesulu daca e casetoritu, are ocaziune aci, a intreprinde negutiatorie de casa, duchianu (bolta).

Datu in **B. Sioimusiu**, la 29. Decemvre 1885.

Georgiu Leuca, m. p. *Macsim Basicareu, m. p.*
not. com. par. presied. com. par.

In contielegere cu: **GEORGIU LUPSIA**, m. p. preotu in Dieci, inspect. scol.

Pentru deplinirea definitiva a vacantului postu invetiatorescu de clas'a prima din comun'a **Chesintiu**, protop. Lipovei prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **2 Fauru st. v. 1886**, pe langa aceste emolumintele anuale:

- a) in bani 300 fl.
- b) pentru conferintia 10 fl.
- c) pentru scripturistica 5 fl.
- d) 12 meti grâu,
- e) 8 orgii de lemne, din cari au a se incaldí si scól'a,
- f) cuartiru liberu cu o chilie, staulu, siura si unu jgeru gradina intravilana.

Dela cei ce vor reflectá la acestu postu, se pretinde a) Atestatu de botezu, b) Afestatu despre conduit'a de pana acum, estradatu din partea comitetului parochialu si a concernintelui inspectoru scolaru. c) Testimoniu preparandialu. d) Testimoniu de calificatiune, cu prestatiune „buna.“ e) Testimoniu de limb'a magiara.

Cei apti spre a instruí „coru vocalu,“ vor fi preferiti. — Aspirantii la acestu postu, sunt avisati ca recursele loru astmodu instruite si adresate comitetului parochialu din **Chesintiu**, se le adreseie Reverendis. Dnu Iosif Gradinariu, inspect. scol. in Szécsány, per Vinga; ér pana la alegere sè se presenteze in vre-o duminica ori serbatóre in fati'a locului, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si canturile bisericesci.

Chesintiu, din siedinti'a comitetului parochialu tie-nuta la 29 Decemvre.

Iuliu Vuia, m. p.
inv. cl. II, ca pres. com. par.

In contielegere cu mine: **IOSIF GRADINARIU**, m. p. inspectoru de scóle.

Pentru indeplinirea parochiei a III-a vacanta de clas'a I., din comun'a bisericesca romana gr. or. **Pecic'a-romana**, comitatulu si protopresviteratulu Aradului, prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de alegere statoritu pe **30. Ianuariu 1886, st. v.** adeca: pe diu'a SS. trei erarchi **Vasilu**, **Gregoriu** si **Ioanu**.

Emolumintele sunt:

- 1) Un'a sesiune estravilan camasata din pasculu comunalu cá pamentu nou inpartitu de curend cu adauge-

rea pasiunei cadiende dupa o sesiune, in estensiune de 45-jugere pamentu clasificatu de clas'a I.

2) o gradina sub vii din pasiune, inpartita dupa sesiune, pamentu aretoriu de clas'a I., in estensiune de 2-jugere si jumetate.

3) birulu dela peste 300 case, dupa usulu de mai nainte in comuna folositu.

4) stolele dela inmormentari si cununii dupa cum se-useza in comuna.

Conditiiunile:

Respectivulu alegendu de preotu se poffesce se fie romanu de nascere, se aiba VIII clase gimnasiali cu maturitate, testimoniu de calificatiune pentru parochii de frunte, se fie in stare a suplini postulu de invetiatoriu la vre-o clasa dela scól'a confesionala superióra din locu, a-nume va fi indetoratu a instruí si o clasa din scól'a superióra fara vre-o alta remuneratiune.

Recurrentii se vor presentá in unele din dumineci ori serbatori la biserica spre a-si aretá desteritatea in cele rituali; —recursele pentru parochia adresate catra comitetulu parochialu le vor suscerne protopopului respective admin. protopopescu alu Aradului **Moise Bocsianu** la **Curticiu**.

Pavel Bodrogian, m. p. *Ioan Efticiu, m. p.*
vice-presied. comit. paroch. not. subst. alu com.

In contielegere cu: **MOISE BOCSIANU**, m. p. adm. prot.

Pentru parochi'a vacanta de III-a clasa din comun'a **Luncaspria**, protop. Beiusiului, inbinata cu postulu invetiatorescu la terminulu din 24 Noemvre a. c. publicatu in fói'a „Biserica si Scól'a,“ neafiandu-se nici unu recurrentu, se escrie concursu nou, pe langa acelesi emoluminte insirate in Nr. 44. 45 si 45, din fói'a „Biserica si Scól'a,“ a. c. cu terminu de alegere pe **Duminica 12 Ianuariu 1886**.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimitte recursele instruite conform regulamentului pentru parochii, subscrisului pana la 11 Ianuariu 1886, éra in 12 se vá tienea alegerea.

Rabagani 15 Dec. 1885.

In contielegere cu Comitétulu parochialu din **Luncaspria**.

Elia Moga, m. p.
protop. Beiusiului.

825/1885.

Edictu.

Conform decisului Ven. Consistoriu eparchialu alu Aradului de dto 24. Octomvre 1885. Nr. 3859. B., prin acést'a e provocatu **Stefanu Kobzás** din Giul'a-germana, — carele nainte de acést'a cu 23 de ani au pribjitu in lumea larga, si ubicatiunea nu i-se scie, — ca in terminu de 6 luni, sè se presenteze la Scaunulu protopresviteralu alu Chisineului in Chitighazu, cáci de altmintrelea in procesulu divortialu intentatu contra lui de muerea sa **Mari'a Papp** (Pupuj) inaintea numitului foru, si in absentia lui se va aduce sententie meritoriala, conform §-lui 123 din Regulamentulu pentru procedur'a judecatorésca in cause matrimoniali.

Chitighazu, (Kétegyháza) la 17. Decemvre 1885.

Petru Chirilescu, m. p.
protopresviteru.